

תמונת מצב בעזה מאת המתאם ההומניטרי

22-23 בינואר 2009, מעודכן לשעה 17:00

הפסקת האש שהוכרזה באופן חד צדדי ע"י ישראל ב-17 בינואר, ולמחרת היום ע"י חמאס ופלגים פלסטינים נוספים, מוסיפה להחזיק מעמד. ישראל הסיגה את אחרון חיילי מרצועת עזה ב-21 בינואר. הפסקת האש הוכרזה בתום 22 ימים רצופים של הפגזות מהים, האוויר והיבשה. הפגזות אלה הותירו למעלה מ-1,300 הרוגים פלסטינים ברצועת עזה ויותר מ-5,000 פצועים. נזק רחב היקף נגרם לבתי מגורים, מפעלים מסחריים ותשתיות ציבוריות ברחבי רצועת עזה. משפחות רבות נותרו חסרות בית. הערכות ראשוניות של הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה (פלמ"ס) מצביעות על הרס מלא של יותר מ-4,000 בתי מגורים והרס חלקי של 17,000 בתים נוספים.

לבקשת מזכ"ל האו"ם ביקרו ברצועת עזה ב-22 בינואר מר ג'ון הולמס, מתאם סיוע החירום ההומניטרי מטעם האו"ם, ומר רוברט סרי, המתאם המיוחד מטעם האו"ם לתהליך השלום במזה"ת. מטרת הביקור היתה להתחיל את תהליך הערכת הצרכים המידיים של האוכלוסייה האזרחית. לאור היקף הצרכים ודחיפותם, יתמקדו תחילה סוכנויות האו"ם ושותפיו במתן מענה ראשוני לצרכים הדחופים ביותר: כינונם מחדש של השירותים הציבוריים כמו מים, בריאות וחינוך, וכן תמיכה בביצוע תיקוני חירום בתשתיות החיוניות (מים וחשמל). ההערכה תסתיים עם השקת מגבית חירום מיוחדת עבור עזה בתחילת פברואר. לצד פעולות ההערכה מתבצעות בשטח פעולות תיקון חיוניות בכל הקשור למקלטים, מים, תברואה, מתקני בריאות וכיו"ב. חיוני לאפשר יבוא מידי של חומרי בנייה ומוצרי חילוף עבור תיקונים אלה.

הגנה על אזרחים

ארבעה פלסטינים נפצעו ב-22 בינואר מפגז שנורה מספינת חיל הים הישראלי ששייטה לאורך חופי עזה. באותו היום גרם פגז שנורה מפסינה ישראלית לדליקה שהציתה בית. עוד ב-22 בינואר ירו חיילי צה"ל ופצעו ילד ממזרח לעיר עזה, ליד הגבול.

ארגון UNICEF, הצלב האדום הבינ"ל וסוכנויות אחרות ממשיכות להדגיש את הסכנה הטמונה בנפלי תחמושת, זאת לאור מותם של שני ילדים כתוצאה מהתפוצצות נפלי תחמושת ב-20 בינואר.

ראש משרד הצלב האדום הבינ"ל בעזה מזהיר כי "העובדה שעזה היא אחד האזורים הצפופים ביותר בעולם הופכת את סוגיית נפלי התחמושת לחמורה יותר". "הזיהום [בנפלים] מהווה איום חמור לאוכלוסייה ולצוותי החילוץ העובדים בשטח, ועלול לעכב את קצב העבודה ההומניטרית".

שירותי החילוץ ממשיכים לגלות גופות ולפנותן. עובדי הסהר האדום הפלסטיני פינו שלוש גופות ב-21 בינואר, ושלוש גופות נוספות ב-22 בינואר. לפי נתוני משרד הבריאות הפלסטיני מה-19 בינואר, מניין ההרוגים הפלסטינים עומד על 1,314 הרוגים, מתוכם 412 ילדים ו-110 נשים. מניין הפצועים עומד על כ-5,300 פצועים, מתוכם 1,855 ילדים ו-795 נשים. עדיין לא ניתן לקבוע את מניין הגברים הפלסטינים האזרחים שנפגעו. מנתוני מד"א עולה כי ארבעה אזרחים ישראלים נהרגו ו-182 נפצעו מירי טילים ופצצות מרגמה שביצעו

חמושים פלסטינים מרצועת עזה. תשעה חיילים ישראלים נהרגו -336 נפצעו במהלך המבצע הצבאי, כך לפי נתוני משרד החוץ הישראלי.

ב-23 בינואר הגיע לרצועת עזה צוות המתמחה בפירוק מוקשים. הצוות מונה שלושה חברים, המייצגים את שלושת הארגונים הבאים: שירות UN Mine Action Service, קבוצת Mine Action Group וקבוצת Norwegian Peoples Aid. הצוות יעריך את היקף בעיית נפלי התחמושת כדי לאפשר אספקת סיוע הומניטרי.

מחסה

עזתים שנעקרו מבתיהם בשל המבצע הצבאי ממשיכים לחזור לבתיהם. ואולם, לאור ההרס רחב ההיקף של בתי מגורים ויחידות דיור, רבים מהם גילו כי הם נותרו חסרי בית, ונשארו בבתיהן של משפחות מארחות או במקלטי אונר"א. נכון ל-23 בינואר הפעילה סוכנות אונר"א 15 מקלטי חירום בהם חוסים 8,500 תושבים, ירידה לעומת 18,035 חוסים ששהו במקלטים ב-20 בינואר ומהשיא שנרשם ב-18 בינואר, אז חסו 51 אלף עקורים במקלטים. סוכנות אונר"א מתכננת לסגור את מקלטי החירום בהקדם האפשרי, כדי לאפשר את פתיחת בתי הספר. משפחות שלא יוכלו לחזור לבתיהן בשל הנזק שנגרם, ושאינן באפשרותן לשהות בבתיהן של משפחות מארחות, יקבלו מאונר"א קצבת שכ"ד לפרק זמן מוגבל.

עדיין לא ניתן לקבוע את המספר הכולל של העזתים שנעקרו מבתיהם במהלך המלחמה. הארגונים CARE International ו-CHF International פרסמו תוצאות ראשוניות של סקרים טלפוניים שנערכו ב-17 וב-19 בינואר, שמצאו כי 52-60 אחוזים מהמשתתפים ארחו בבתיהם עזתים שנעקרו מבתיהם. ב-21 בינואר סייע הצלב האדום בתיקון חלונות ודלתות בכ-600 בתים ברפיח ובאזור רפיח וב-430 בתים בשכונות שונות בעיר עזה.

בריאות

בתי החולים ממשיכים לתפקד בתפוסה מירבית שכן פצועים רבים עדיין מאושפזים, וכתוצאה מכך בתי החולים אינם מסוגלים לחזור לתפקוד שגרתי ולתת שירותים שגרתיים כמו ניתוחי בחירה. בית החולים שיפא מבצע טיפולי פיזיותרפיה אחרי ניתוחים. רוב עבודות השיפוצים והתיקונים בבית החולים אל-קודס שבעיר עזה, שהופגז ב-15 בינואר, הושלמו, והמתקן חזר כעת לתפקד.

חולים כרוניים קשים, שטופלו מחוץ לעזה לפני העימות זקוקים בדחיפות לשוב לקבל את טיפוליהם. לפי ארגון WHO, שירותי החיסון, הטיפול הטרומ לידתי וטיפול המעקב בחולים כרוניים חזרו לתפקוד מלא ב-50 המרפאות הראשוניות בקהילה שמפעיל משרד הבריאות הפלסטיני. שירותי מעבדה ושירותי רפואת שיניים שבו לתפקוד חלקי. בנוסף לכך, במקלטי החירום של סוכנות אונר"א התחדשו ב-19 בינואר שירותי החיסון המוענקים לשהים. משרד הבריאות הפלסטיני ואונר"א יתחילו לחסן את כל הילדים בעזה מיד עם תחילת הלימודים.

מחסן מרכזי לאיסוסן חיסונים חזר לתפקד, בסיועו של ארגון UNICEF, והחיסונים השגרתיים יהיו זמינים עד חודש מרץ. בנוסף לכך, שני מרכזים שיקומיים פועלים כעת בתפוסה מלאה, בסיוע UNICEF, ומטפלים מדי יום ב-120 ילדים הסובלים מתת תזונה. כל 18 מרכזי הרפואה הראשונית של סוכנות אונר"א חזרו לפעול מאז ה-18 בינואר, והם מתפקדים כרגיל.

מים ותברואה

רשות המים העזתית CMWU ביצעה הערכת נזקים מקיפה של הנזקים שנגרמו למתקני המים והביוב ברחבי רצועת עזה. ארבע בארות מים (בבית חאנון, עזה וג'באליה) נהרסו כליל, ונזק נגרם למספר מוליכי מים (נוסיראת, בארות המים הראשיות בעזה ובחאן יונס). רשתות הביוב בעזה, בית חאנון, ג'באליה ובית לאהייה

2 המשרד לתאום הומניטארי של האו"ם – OCHA

ת.ד. 38172 ירושלים, טל: 02 – 582 5853 /9962 ochaopt@un.org www.ochaopt.org

ספגו גם הן נזקים חמורים. בנוסף להערכה זו ביצעה רשות המים תיקוני חירום במובילי הביוב, הבארות ושורה של תיקונים במערבהות החשמל. לפי ההערכה, נחוץ בדחיפות לספק צינורות, בטון, משאבות, גנרטורים, מתאמים מאלומיניום וציוד חיוני נוסף.

המתקן המרכזי לטיהור שופכין 'שייח' עיג'לין, אליו מוזרם הביוב הגולמי מאזור בו מתגוררת אוכלסייה בת 400 אלף נפש, אינו מתפקד מאז שנפגע מפגז בשבוע השני של העימות. לפי נתוני משרד הבריאות הפלסטיני בעזה, לחמישית מתושבי עזה אין גישה למי שתייה ונכון לעכשיו אוכלוסיה זו תלויה ברכישת מים מספקים פרטיים. התחדשו עבודות השיפוץ והתיקון שהופסקו בשל העימות והמתבצעות ברשת המים במימון הצלב האדום. ארגון Action Against Hunger חילק עד כה 1,051 מטרים מעוקבים של מים ו-38 אלף ליטר דלק. ארגון UNICEF סיפק 1,300 טבליות לטיהור מים, כמות המספיקה לטיהור מים עבור 30 אלף אנשים במשך שלושה חודשים.

מזון

תושבי עזה עדיין מתקשים בהשגת מזון בשל מחסור בשוק, התייקרות המזון ובשל מחסור בשטרות מזומנים. בנוסף לכך, השמדתם של שדות חקלאיים תרמה גם למחסור במזונות עתירי אנרגיה. מאז תחילת המבצע הצבאי חילק ארגון WFP 3,897 טון מעוקב מזון ברצועת עזה בקרב 186 אלף מוטבים השייכים לקבוצת המוטבים הרגילה של הארגון. בנוסף לכך קיבלו 154 אלף פלסטינים בבית חאנון ובבית לאהייה קצובות חירום של פיתות. כמו כן חולק מזון מבושל ל-6,000 מטופלים ב-13 בתי חולים, וחולקו חטיפי תמרי מזינים ועוגיות עתירות אנרגיה (high energy biscuit). על לפי ההערכות, כ-300 אלף פלסטינים נוספים, פליטים ושאינם פליטים, יזדקקו לסיוע במזון של האו"ם.

חינוך

הסמסטר השני בבתי הספר, שאמור היה להיפתח ב-17 בינואר, שובש ע"י המצבע הצבאי, והדבר השפיע על יותר מ-440 אלף תלמידים, בכל הגילאים, הלומדים בבתי הספר של הממשלה ושל אונר"א. בחינות סוף הסמסטר הראשון שובשו אף הן ונדחו. כל בתי הספר של אונר"א בהם לומדים כחצי מילדי עזה בגילאי בית ספר, אמורים להיפתח ב-24 בינואר. מאז ה-27 בדצמבר לא התקיימו לימודים ברצועת עזה. בתי הספר יתמקדו בצרכים הנפשיים של הילדים בשבועות הראשונים של הלימודים, לפני שישבו למתכונת הלימודים הרגילה. משרד החינוך העזתי הכריז שבתי הספר שמפעילה הרש"פ יחזרו גם הם לפעול ב-24 בינואר.

חשמל ודלק

מנתוני חברת החשמל העזתית GEDCO עולה כי 40 אחוזים מהאוכלוסיה נותרו עדיין ללא אספקת חשמל. 60 האחוזים הנותרים מקבלים אספקת חשמל מקוטעת בלבד. בצפון רצועת עזה מקבלים בתי המגורים אספקת חשמל במשך שש שעות ביום בלבד. כדי לאפשר לחברת החשמל העזתית להמשיך בתיקונים, מן ההכרח לייבא חלקי חילוף וחלקי ציוד נוספים.

המעברים

המעברים כרם שלום, נחל עוז (מסוף הדלקים), רפיח, ארז וקרני (שרוול המסוע המאפשר לייבא כמות גדולה של תבואות) נפתחו ב-22 בינואר. מעבר סופה נותר סגור. מעבר קרני היה סגור ב-23 בינואר בשל עבודות תחזוקה. לפי התכנון, אמור מעבר ארז להיפתח היום, ב-23 בינואר לכניסת עיתונאים זרים. היום התאפשרה כניסתם לרצועה של מספר קטן של עובדי ארגוני סיוע בינלאומיים, דרך מעבר ארז. לא ברור עדיין האם תתאפשר כניסתם של עובדי ארגוני סיוע בינלאומיים על בסיס שגרתי, ובמיוחד כניסתם של צוותים המועסקים במבצעים חיוניים.

מימון

את רשימת צרכי המימון המידיים ניתן למצוא בכתובת:

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_crisis_cap_funding_2009_english.pdf

צרכים בעדיפות עליונה

פתיחת המעברים: יש להגדיל את מספר המטענים והמשאיות הנכנסים לרצועת עזה. פתיחת מעבר סופה למעבר חומרי בנייה בסיסיים המיועדים לתיקון התשתיות הציבוריות והבתים הפרטיים הינה מרכזית. יש לאפשר לחולים כרוניים המטופלים מחוץ לרצועת עזה לצאת מהרצועה ולאפשר להם גישה לטיפולים.

מזומנים ונזילות: עד כה לא הוזרמו מזומנים לרצועת עזה (למעט באמצעות צוותים של מספר ארגונים בינלאומיים), והמזומנים נחוצים בדחיפות לשפעול המגזק הפרטי ולמניעת הגדלת התלות בסיוע. המחסור במזומנים מונע גישה למוצרים בסיסיים. יש לכוון בדחיפות מנגנון שיבטיח הזרמה חודשית קבועה ובטוחה של המזומנים הנחוצים.

אספקת דלק: חיוני להבטיח שמעבר נחל עוז ישאר פתוח שכן זהו המעבר היחיד המסוגל לאפשר את הזרמת כמות הדלק הנחוצה לתפקוד תחנת החשמל, ולחידוש מלאי סוגי הדלק השונים הנחוצים ברצועת עזה.

ביטחונם המבצעי של עובדי הסוכנויות ההומניטריות הפועלות בעזה: נפלי תחמושת מגבילים את תנועת עובדי הסיוע ההומניטרי לאזורים מסויימים. חיוני להבטיח את הביטחון המבצעי ובכלל זה לסמן ולפנות נפלי תחמושת, כדי להבטיח את אספקת הסיוע ההומניטרי לאוכלוסייה.